

YHTEENVETO

ALLEKIRJOITUKSET

Nimi	Yritys	Aikaleima
Kari-Juhani Kähkönen	Satakunnan	22.04.2024 09:38
JUHA ARTTURI HARTILA	koulutuskuntayhtymä	22.04.2024 20:07
OUTI KANGASNIEMI	Satakunnan	22.04.2024 13:24
REIJA MARIKA LEIVO	koulutuskuntayhtymä	22.04.2024 10:44
	Satakunnan	
	koulutuskuntayhtymä	
	Satakunnan	
	koulutuskuntayhtymä	

Arviointikertomus (nr. 2023), asiakirja 1

Tämä sopimus on sähköisesti allekirjoitettu.

Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

2023

ARVIOINTIKERTOMUS

Satakunnan koulutuskuntayhtymän
tarkastuslautakunnan arviointikertomus
yhtymäkokoukselle

16.4.2024

SISÄLLYS

1	Tarkastuslautakunnan toiminta.....	1
2	Vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely	2
3	Talouden analyysi	4
4	Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen.....	6
5	Tuloksellisuuden arviointi	9
6	Muut havainnot	13
	Allekirjoitukset.....	14
	Lähteet.....	15

1 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet koulutuslautakunnan toiminnassa toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kuntayhtymän toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Tämä arviointikertomus koskee vuotta 2023. Sataedun tarkastuslautakuntaan kuuluivat tilikaudella 2023 seuraavat jäsenet (alla on kerrottu henkilökohtaiset varajäsenet):

Kari Kähkönen, pj.
Pentti Luodetlahti

Kankaanpää
Kankaanpää

Juha Hartila
Markus Mäkinen

Uvila
Harjavalta

Reija Leivo
Maija Suni

Kankaanpää
Säkylä

Outi Kangasniemi, vpj.
Hannele Henriksson

Kankaanpää
Eura

Tilintarkastajan toiminta

Kuntayhtymän tilintarkastajana toimi KPMG Oy Ab vastuullisena tilintarkastajanaan JHT, KHT Päivi Rintala. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimivat Pipsa Salkosalo, Emma-Inkeri Pösö ja Samuli Virtanen KPMG Oy Ab:sta.

Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista. Tilintarkastaja raportoi tarkastuslautakunnalle kaksi kertaa tilikautta 2023 koskevista asioista.

Arviointityö tilikaudella 2023

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilikaudelta 2023 erikseen hyväksytyn arviointisuunnitelman ja kokousaikataulun mukaisesti. Arviointisuunnitelma hyväksyttiin tarkastuslautakunnan kokouksessa 04/2023.

Tarkastuslautakunta piti neljä tilikauteen 2023 kohdistunutta kokousta. Kokouksissa tarkastuslautakunta kuuli kuntayhtymän johtoa ja sai selvityksiä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Lautakunnan kokouksiin oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt tilikauden aikana kuntayhtymässä laadittuihin toiminnan ja talouden raportteihin sekä tilinpäätökseen 2023.

Sidonnaisuuksien valvonta

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Ilmoitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista henkilöistä säädetään kuntalaissa. Tarkastuslautakunta käsiteli ilmoitukset tehtävänsä mukaisesti kokouksessa 04/2023.

Tarkastuslautakunnan esitys yhtymäkokoukselle

Kuntalain 121 §:n mukaan kuntayhtymähallituksen on annettava valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan arviointikertomus antaa aihetta. Sataedussa yhtymävaltuuston tehtävää hoitaa yhtymäkokous.

Tarkastuslautakunta esittää yhtymäkokouksen päätettäväksi, että yhtymähallitus ja muut tilivelvolliset ottavat huomioon arviointikertomuksessa estetyt havainnot ja esittävät syyskauden 2024 loppuun mennessä yhtymäkokoukselle, mihin toimiin niiden johdosta on ryhdytty.

2 Vuoden 2022 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittely

Yhtymähallituksen kokouksessa 11/2023 6§:ssa käsiteltiin selvitys arviointikertomuksessa 2022 esitettyjen havaintojen huomioinnista ja toimenpiteistä.

Alla yhteenveto kyseisen selvityksen sisällöstä mustalla ja vuoden 2022 tarkastuslautakunnan suositukset oranssilla.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, ettei kaikkien edellisten vuosien havaintojen pohjalta ole tehty konkreettisia toimia. Tarkastuslautakunta edellyttää, että tilinpäätöksessä ilmoitetaan myös koko maan verrokkiluku, mikäli tällainen tieto on saatavilla.

Saadun selvityksen perusteella verrokkiluku tullaan jatkossa tuomaan tilinpäätöksessä esiin, kun sellainen on saatavilla.

Lisäksi vuoden 2022 henkilöstöraportissa ei ole tänäkään vuonna avattu, mitä tarkoitetaan työhyvinvointikeskusteluiden kohdehenkilöstöllä.

Työhyvinvointikeskustelu käydään kaikkien toistaiseksi voimassa olevissa työ- ja virkasuhteissa ja vuoden määräaikaisissa työ- ja virkasuhteissa.

Tarkastuslautakunta lisäksi edellyttää edellisvuosien tapaan, että opiskelijapalautteiden antamiseen kannustamiseen kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota, sillä opiskelijapalautteiden määrät ovat laskeneet vuonna 2022 entisestään.

Opiskelijoiden palautteet ovat korkealla tasolla, ne käsitellään tiimitasolla säännöllisesti ja poikkeamiin puututaan. Opiskelijapalaute ja opiskelijahyvinvoinnin merkitys on aivan keskeinen Sataedun kannalta, sen tärkeys tunnustetaan laajalti.

Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin nostaa esiin riskienhallinnan tärkeyden osana kuntayhtymän talousjohtamista.

Tarkastuslautakunta nosti keskeiset tulevaisuuden muutokset esiin, ne ovat myös luottamushenkilöiden ja virkamiesjohdon käsityksen mukaan

keskeiset trendit.

Tarkastuslautakunta haluaakin nostaa esiin, että kuntayhtymän strategisessa suunnittelussa tulisi tarkasti pohtia, mitä toimenpiteitä voitaisiin tehdä, jotta kuntayhtymä pääsisi yhä useamman mittarin osalta tavoitteeseen ja saisi nostettua tasoansa koko maan keskitason yläpuolelle.

Tulevissa talousarvioissa pyritään vähentämään numeeristen tavoitteiden määrää ja keskittymään parhaiten toimintaa kuvaaviin.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että opiskelijapalaute on tärkeä mittari toiminnan laadun arvioinnissa, joten vastaamiseen kannustamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös jatkossa.

Rahoitukseen vaikuttavat opiskelijapalautteet ja työelämästä saatava palaute on hyvällä tasolla. Molemmat ovat toiminnan kannalta keskeisiä palautteita. Niiden seurantaan ja trendiin kiinnitetään huomiota tarkemmin jatkossa.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, ettei työhyvinvointikyselyiden hyviin tuloksiin tule tuudittautua, vaan on tärkeää panostaa henkilöstön hyvinvointiin myös jatkossa.

Sataedu muutti organisaatiotaan vastaamaan perustamalla elinvoimapalvelut vastualueen työllisyyden parantamiseksi ja työelämäyhteistyön vahvistamiseksi.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että työllistymisprosenttiin kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota ja selvitetään tarkemmin miksi opiskelijat eivät työllisty alueella.

Työllisyyden parantamiseen on panostettu ja panostetaan jatkossa, koulutustarjonnassa tehtiin muutos vuonna 2023, autoalan koulutusta vähennetään kolmanneksella vaiheittain seuraavina vuosina, autoalan työllisyys on ollut matala. Lisäksi opetustarjonnan työelämävastaavuutta on selvitetty ja parannettu mm. tekoälyä hyödyntämällä. Työllisyys tulee olemaan keskeinen teema myös vuoden 2024 talousarviossa.

Tarkastuslautakunnan arvio vuoden 2023 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen käsittelystä

Tarkastuslautakunta kiittää saadusta selvityksestä, mutta toivoo jatkossa kattavammin tietoa tehdyistä toimenpiteistä.

Lisäksi lautakunta huomauttaa, ettei kaikkien edellisten vuosien havaintojen pohjalta ole tehty konkreettisia toimia. Tarkastuslautakunta edellyttää, että tilinpäätöksessä ilmoitetaan myös koko maan verrokkiluku, mikäli tällainen tieto on saatavilla. Lisäksi vuoden 2023 henkilöstöraportissa ei ole tänäkään vuonna avattu, mitä tarkoitetaan työhyvinvointikeskusteluiden kohdehenkilöstöllä.

Tarkastuslautakunta lisäksi edellyttää edellisvuosien tapaan, että opiskelijapalautteiden antamiseen kannustamiseen kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota. Vaikka opiskelijapalautteita on saatu edellisvuotta enemmän ovat vastausprosentit prosentit edelleen matalat.

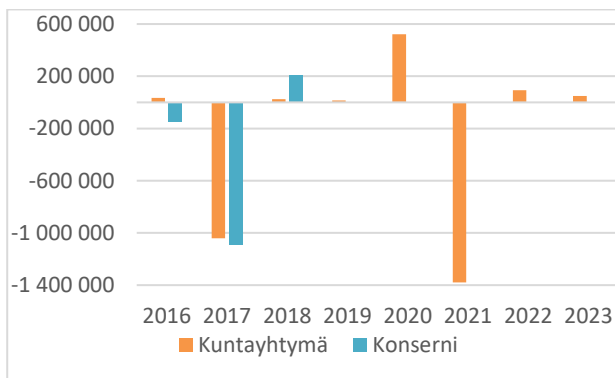

3 Talouden analyysi

Tilikauden 2023 tuloksen muodostuminen

Talousarviossa on aiempien vuosien tavoin asetettu kuntayhtymän sitoviksi tasoiksi tuloslaskelmaosan vuosikate, investointiosan kokonaismenot sekä rahoitusosan toiminnan ja investointien rahavirta. Talousarvion sitovat erät saavutettiin.

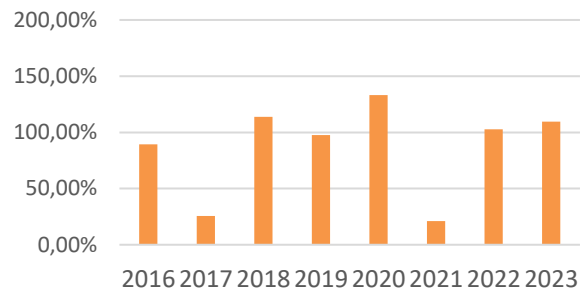
Vuoden 2023 talousarvio oli rakennettu tasapainoon, mutta tilikauden tulos oli kuitenkin ylijäämäinen (0,049 milj. eur). Tuloksen muodostumiseen vaikutti erityisesti toimintatuotot, jotka toteutuivat 1,4 milj. euroa talousarviota suurempina. Vastaavasti toimintakulut ylittyivät vain 0,58 milj. euroa talousarviosta. Kuntayhtymän taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 4,6 milj. euroa.

Kuvio 1. Kuntayhtymän ja konsernin yli/alijäämät. Vuoden 2018 jälkeen ei ole laadittu konsernitilinpäätöstä.

Kuntayhtymän vuosikate oli tilikaudella 2,3 milj. euroa, mikä oli 0,7 milj. euroa edellisvuotta suurempi. Vuosikate osoittaa sen tulo-rahoituksen, joka kulujen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen mittari arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä.

Kuviossa 2. esitetään kuntayhtymän vuosikatteen suhde poistojen suuruuteen. Perusoletus on, että tulo-rahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen (tunnusluvun arvo on > 100 %). Poistoja kuntayhtymä teki tilikaudella 1,49 milj. euroa. Päättyneellä tilikaudella kuntayhtymän tulo-rahoitus oli poistoihin nähden riittävä, sillä vuosikatteen ja poistojen suhde oli 109,04 %.

Kuvio 2. Kuntayhtymän vuosikate prosenttia poistoista.

Keskeisiä syitä oletettua suurempaan toimintakatteeseen olivat arvioitua suurempana saadut valtionavustukset. Toimintakulujen osalta talousarvio ylitettiin vain hieman. Talousarvioissa toimintakuluihin oli budjetoitu 27,0 milj. euroa, kun taas tilikauden toteuma oli 27,5 milj. euroa.

Merkittävin talousarvio poikkeama toimintakulujen osalta oli palveluiden ostoissa. Palveluiden ostot kasvoivat tilikaudella 1,4 milj. euroa eli noin 35 % edellisvuodesta (2022 4,04 milj. eur, 2023 5,49 milj. eur). Palveluiden ostoihin oli budjetoitu talousarviossa 4,9 milj. euroa ja tilikauden toteuma oli 5,5 milj. euroa. Kulujen kasvu johtui pitkälti oppisopimuskoulutusten lisääntymisestä, sillä oppisopimuskoulutusten korvaukset työnantajille kasvoivat edellisestä tilikaudesta 0,5 milj. euroa (2022 0,9 milj. eur; 2023 1,42 milj. eur). Lisäksi kasvua edellisvuodesta oli asiantuntijapalveluissa.

Investointien toteutuminen

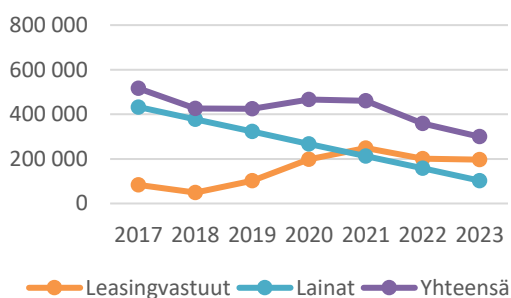
Yhtymäkokouksen vahvistamat investointimäärärahat olivat talousarviossa ja investointisuunnitelmassa 3,0 milj. euroa. Investointeihin käytettiin tilikaudella 2,59 milj. euroa.

Investointien tulo-rahoitus% ($100 \cdot \text{vuosikate} / \text{investoinnit}$) oli tilikaudella 79 % (2022: 107 % 2021: 26 %). Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa sen prosenttiosuuden, mikä osuus investoinneista on jäänyt rahoitettavaksi rahavarojen määrää vähentämällä.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä vuosilta 2019–2023 on -0,621 milj. euroa (2018–2022 on 0,452 milj. euroa). Tunnusluku ilmaisee, kuinka paljon rahavirrasta on jäänyt lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Laina- ja leasingkannan kehitys

Kuntayhtymän lainamäärä on kokonaisuudessaan laskenut tasaisesti jo usean vuoden ajan. Näin ollen kuntakonserni toimii yhä vähemmän ulkopuolisen rahoituksen turvin. Kuvio 3 osoittaa lainamäärän kehityksen

Kuvio 3. Laina- ja leasing-vastuut 2017–2023.

Rahalainojen määrä on vähentynyt -55 t€ vuodesta 2022 ja leasing-vastuut ovat vähentyneet -3,7 t€. Leasing-vastuiden määrä ylitti rahalainojen määrän ensimmäisen kerran vuonna 2021 ja vuonna 2023 rahalainoja oli 102,5 t€ ja leasing-vastuita 197,0 t€.

Muut tunnusluvut

Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus ovat tunnuslukuja, joiden avulla voidaan tarkastella vakavaraisuuden kehitystä. Omavaraisuusaste kuvaa oman pääoman suhdetta koko pääomaan. Sataedun omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson hyvällä tasolla. Omavaraisuusaste oli päättyneellä tilikaudella 80 %. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta.

Taulukko 1. Omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus.

	2019	2020	2021	2022	2023
Omavaraisuusaste	86 %	87 %	82 %	80 %	80 %
Suhteellinen velkaantuneisuus	17 %	14 %	26 %	24 %	20 %

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun tulisi olla 50 %:n alapuolella. Myös tällä tunnusluvulla mitattuna Sataedun taloudellinen tilanne on hyvällä tasolla.

Tarkastuslautakunnan arvio kuntayhtymän taloudesta

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuntayhtymän taloudesta on edellisten vuosien tapaan pidetty hyvää huolta.

Vuosi 2023 oli taloudellisesti edellisvuotta parempi; talousarvio laadittiin tasapainoon, mutta tilikauden tulos oli kuitenkin 49,6 teur ylijäämäinen. Kuntayhtymä teki positiivisen tuloksen ja pystyi tilikauden 2023 aikana tekemään investointivarausten ja ennakkoivia alaskirjauksia käyttöomaisuuteen. Tilikauden tulokseen vaikuttivat erityisesti ennakoitua suuremmat valtionavustukset. Toimintakulujen osalta kuntayhtymä pysyi kiitettävällä tavalla talousarvion viitekehityksessä ja tämä johti osaltaan taloudellisesti hyvään tulokseen.

Kokonaisuudessaan Sataedun taloudellinen tilanne on varsin hyvä. Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin nostaa esiin riskienhallinnan tärkeyden osana kuntayhtymän talousjohtamista. Kuntayhtymän on tärkeää varautua talouden suunnittelussa mahdollisiin haastavampiin vuosiin ja toimintaympäristön muutoksiin. Kuntayhtymän on järkevää pitää toimintakulunsa kohtuullisella tasolla, sillä kuntayhtymän tulo-rahoitus on riippuvainen hallitusohjelmien vaihtuvista linjauksista. Myös ikäluokkien pieneneminen tulee näkymään tulevaisuudessa toimintatuottojen määrän laskuna.

4 Toiminnallisten vuositavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän talousarviossa on kuusi strategista painopistettä, joista kolmelle oli asetettu numeerisia mittareita. Seuraavassa taulukossa arvioidaan näiden määrällisten tavoitteiden toteutumista. Tiedot toteutumisesta tarkastuslautakunta on saanut tilinpäätöksestä ja sen liitteistä.

Taulukko 2. Määrällisten talousarviotavoitteiden toteutuminen

Mittari	2023 Talousarvio	2023 Toteuma	Saavutettiin tavoite?	Kokoma
Strateginen painopiste: Opintojen etenemistä varmistavat ohjaus- ja opetusjärjestelyt				
Yhteishaun kautta tulevat opiskelijat	420	424	Kyllä	-
Opiskelijoiden työllistyminen	75 %	68,3 %	Ei	-
Opiskelijoiden jatko-opinnot	7 %	6,6 %	Ei	-
Suoritettujen tutkintojen lukumäärä	1150	1150	Kyllä	-
Oppisopimusten määrä perustutkinnoissa, joista nuoren oppisopimusten määrä	1000 150	1791 357	Kyllä Kyllä	-
Opiskelijaliikkuvuus Sataedusta Eurooppaan	50	50	Kyllä	-
Opiskelijaliikkuvuus Euroopasta Sataeduun	50	54	Kyllä	-
Strateginen painopiste: Opintojen etenemistä varmistavat ohjaus- ja opetusjärjestelyt, palautteet				
AMIS-palaute, alkupalaute	4,3	4,4	Kyllä	4,3
Aloittavien opiskelijapalautteen antaminen	75 %	45,4 %	Ei	38,8 %
AMIS-palaute, loppupalaute	4,2	4,4	Kyllä	4,2
Valmistuvien opiskelijapalautteen antaminen	75 %	54 %	Ei	50,2 %
Kansallinen työelämäpalaute, tp-ohjaajat	4	4,3	Kyllä	4,1
Kansallisen työelämäpalautteen vastausprosentti, tp-ohjaajat	35 %	27,4 %	Ei	27,9 %
Kansallinen työelämäpalaute, työnantajat	4	4,2	Kyllä	4,1
Kansallisen työelämäpalautteen vastausprosentti, työnantajat	45 %	32,2 %	Ei	31,4 %
Strateginen painopiste: Johtaminen ja henkilöstö				
Toteutunut opiskelijavuosimäärä	2 450	2757	Kyllä	-
Opettajien muodollinen kelpoisuus	88 %	86,2 %	Ei	-
Henkilöstön kehittämisen osuus henkilöstömenoista	4,1 %	3,9 %	Ei	-
Henkilöstöhyvinvointi	4,1	3,9	Ei	-
Kiinteistöjen neliömäärä	Pysyy ennallaan	Pysyi ennallaan	Kyllä	-

Muut strategiset painopisteet

Edellä mainittujen kolmen määrällisin mittarein mitattavan strategisen painopisteen lisäksi kuntayhtymä oli asettanut kolme laadullista tavoitetta tilikaudelle 2023. Nämä tavoitteet olivat:

- Sujuva ennakointi työelämän tarpeista
- Työelämäyhteistyön toimivuus
- Kestävä kehitys

Tavoitetta sujuvasta työelämätarpeiden ennakoimisesta toteutettiin laajentamalla ja vahvistamalla Kompassi-työkalun käyttöä. Kompassista löytyvät reaaliaikaisesti Sataedun keskeiset tunnusluvut sekä saadut palautteet. Oppimisympäristöjä kehitettiin systemaattisesti 23 aikana vastaamaan paremmin tulevaisuuden osaamistarpeisiin. Lisäksi opiskelijoiden kestävän kehityksen osaamisen vahvistamiseen on panostettu henkilöstön osaamista kehittämällä ja laa timalla perustutkintoihin osaamislupaukset.

Työelämäyhteistyön osalta Sataedussa on jatkettu Palvelulupaus -konseptin mukaista toimintaa kuntien kanssa tehtävän yhteistyön osalta osaavan työvoiman ja maahanmuuttajien koulutuksen takaamiseksi. Vuoden 2023 elokuussa muodostettiin elinvoimapalvelut. Lisäksi yhteistyötä henkilöstöpalvelutyri tysten kanssa on vahvistettu kehittämällä yhteistyössä oppisopimus- ja ei tutkintotavoitteisia kokonaisuuksia.

SataeduPron työllistymistä ja kotoutumista edistävät koulutus ja valmennuspalvelut olivat onnistuneita. SataeduPro teki 2023 suurimman liikevaihtonsa seitsemään vuoteen.

Kestävän kehityksen osalta vuoden 2023 järjestettiin OKKA-säätiön Kestävän kehityksen sertifiointiin liittyvä auditointi. Kyseinen sertifi kaatti tullaan myöntämään Sataedulle kevään 2024 aikana. Kokonaisuutena vastuullisuus työ on edennyt Kestävän tulevaisuuden Sataedu -ohjelman mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan arvio toiminnallisten vuositavoitteiden toteutumisesta

Sataedun määrällisillä mittareilla mitattuna maan keskitasoa

Määrällisten vuositavoitteiden toteutumisen näkökulmasta kuntayhtymän toiminta vaikuttaa olevan kohtuullisella tasolla. Vaikka huolestuttavan suuri osa määrällisistä tavoitteista ei toteutunut, eivät tavoitteiden alitukset olleet merkittäviä. Toisaalta myöskään merkittäviä onnistumisia ei määrällisten tavoitteiden osalta tilikaudella nähty. Tarkastuslautakunta kuitenkin kokee haasteelliseksi arvioida tavoitteiden toteutumista verrattuna koko maan keskiarvioon, koska verrokkitietoja ei ole saatavilla tilinpäätöksessä. Tarkastuslautakunta korostaakin, että verrokkitiedot tulisi jatkossa olla esillä selkeästi esillä.

Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa nostaa esille, että kuntayhtymän strategisessa suunnittelussa tulisi tarkasti pohtia, mitä toimenpiteitä voitaisiin tehdä, jotta kuntayhtymä pääsisi yhä useamman mittarin osalta tavoitteeseen ja saisi nostettua tasoansa koko maan keskitason yläpuolelle.

Henkilöstön hyvinvointiin panostettava resursseja

Tarkastuslautakunta haluaa nostaa esiin erityisesti huolen henkilöstöhyvinvoinnin kehittämiseen käytetyistä resursseista. Positiivisena tekijänä tarkastuslautakunta kuitenkin näkee nousseen työhyvinvoinnin, laskeva trendi on saatu käännettyä 2023 aikana. Tästä tulee pitää kiinni jatkossa. Myös henkilöstön kehittämisen osuus henkilöstömenoista oli hieman edellisvuotta korkeampi. Lisäksi tarkastuslautakunta, että tilinpäätöksen henkilöstöraportista tulisi käydä ilmi, mitä konkreettisia toimenpiteitä tilikaudella on henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Tyytyväisyys hyvällä tasolla, mutta kyselyiden vastausprosentit matalat

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota opiskelija- ja työelämäkyselyiden mataliin vastausprosentteihin: vaikka tulokset ovat kyselyissä hyviä (yli 4), ovat vastausprosentit edelleen varsin alhaiset. Opiskelijapalautteen kerääminen vaikuttaa kuitenkin olevan koko maan tasolla haastavaa, mistä indikoi matalat keskimääräiset vastausprosentit koko maassa. Sataedun toteuma ei merkittävästi poikkea koko maan keskitasosta. Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, että opiskelijapalautte on tärkeä mittari toiminnan laadun arvioinnissa, joten vastaamiseen kannustamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota myös jatkossa.

Tilinpäätöksen informatiivisuuteen kiinnitettävä huomiota

Määrällisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tilinpäätöksen informatiivisuuteen. Tarkastuslautakunta kuitenkin kaipaa yhä Sataedun tulosten rinnalle vertailutiedoksi koko maan vertailulukuja. Tämä auttaisi tilinpäätöksen lukijaa arvioimaan, ovatko Sataedun tulokset hyvällä vai huonolla tasolla verrattuna muihin vastaaviin toimijoihin. Lisäksi tarkastuslautakunta edellyttää, että tilinpäätöksessä on avattava kattavammin myös määrällisten tavoitteiden toteumien taustoja. Nyt tilinpäätös ei anna riittävää kuvaa lukijalle siitä, mitkä asiat johtivat tavoitteiden alittumiseen.

Tiedolla johtamiseen ja kestäväan kehitykseen hyvä panostaa myös jatkossa

Tulevaisuudessa tiedolla johtamisen merkitys korostuu entisestään, minkä vuoksi Kompassi-työkalun kehittämistä tulee jatkaa ja panostaa Kompassin antaman tiedon hyödyntämiseen sekä arkityössä, että kehittämisen työkaluna.

Tarkastuslautakunta näki myös positiivisena kestäväan kehityksen edistämisen eteen tehdyt toimenpiteet. Kestäväan kehitykseen ja vastuullisuuteen panostaminen vastaa tulevaisuuden tarpeisiin ja tässä ollaan Sataedussa hyvällä mallilla VASKI-hankkeen myötä. Myös OKKA auditoinnin läpäiseminen on hyvä lisä kestävyystyöskentelyyn. Tarkastuslautakunta kuitenkin muistuttaa, että kestäväan kehitykseen ja vastuullisuuteen on tärkeää panostaa myös hankkeiden päättymisen jälkeen ja ylläpitää OKKA-säätiön sertifikaatin mukaisia vaatimuksia.

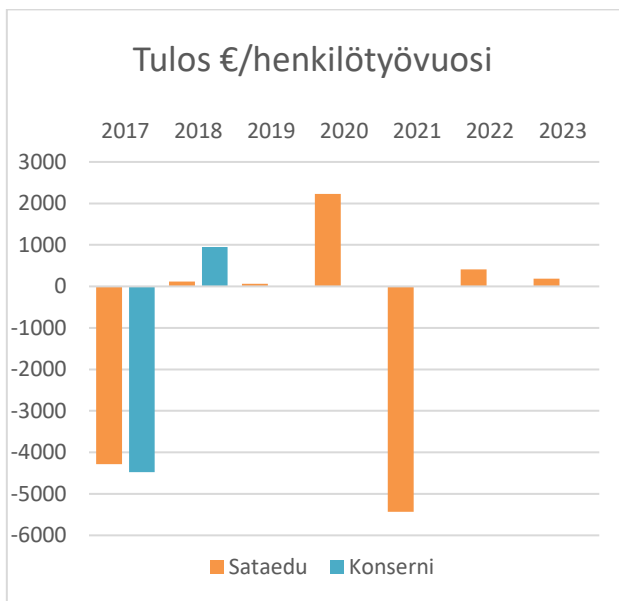
5 Tuloksellisuuden arviointi

Tarkastuslautakunta arvioi tuloksellisuutta 1) tuottavuuden ja taloudellisuuden, 2) työelämän laadun, 3) palveluiden laadun (opiskelijatytyväisyyden) ja 4) palveluiden vaikuttavuuden kautta.

Tuloksellisuusarviointia varten tarkastuslautakunta on kerännyt henkilöstöraporteista, tilinpäätöksistä sekä kuntayhtymän johdon pitämistä selvityksistä.

Tuottavuus ja taloudellisuus

Tilinpäätöksen 3. luvussa on käsitelty tilikauden tuloksen muodostumista. Kuntayhtymän tulos oli tilikaudella ylijäämäinen. Kuviossa 4 on laskettu suhdeluku, joka osoittaa, kuinka tulos suhteutuu käytössä olevaan henkilöstötyövuosien määrään.

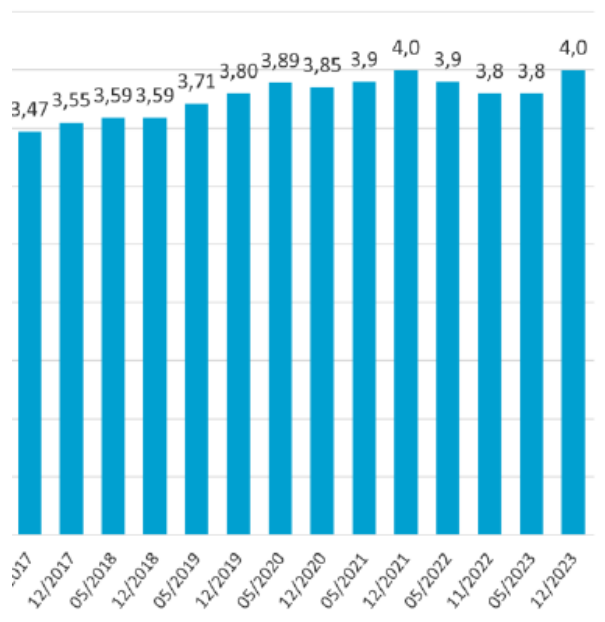

Kuvio 4. Tilikauden tulos euroa/htv vuosina 2017–2023.

Työelämän laatu

Vuoden lopussa palvelussuhteessa oli 320 henkilöä (2022 308; 2021: 321 hlöä; 2020: 321 hlöä; 2019: 279 hlöä). Vakinaista henkilöstöä oli 254 henkilöä (2022: 224; 2021: 218 hlöä, 2020: 224 hlöä), 77,9 % (2022 72,7 %) henkilöstöstä. Henkilöstö jakaantui seuraavasti; opetushenkilöstö 224 hlöä (70,0 %), hallinto- ja toimistohenkilöstö 59 hlöä (18,4 %) ja tilapalveluhenkilöstö 37 hlöä (11,6 %). Naisia henkilöstöstä on 66,6 % ja miehiä 33,4 %.

Henkilöstön työhyvinvointia on mitattu kahdesti vuodessa sisäisellä kyselyllä, kuten myös vuonna 2022. Kyselyt toteutettiin toukokuussa ja joulukuussa. Laajempi työhyvinvointikysely toteutetaan joka toinen vuosi ja edellinen toteutus on ollut 2022. Sisäisen kyselyn perusteella työhyvinvointia heikentävät työn kuormittavuuden ja työtehtävien lisääntyminen. Samat tekijät nousivat esille vastauksissa myös vuonna 2022.

Kuvio 5. Työhyvinvointimittauksen tulokset vuosina 2017–2023.

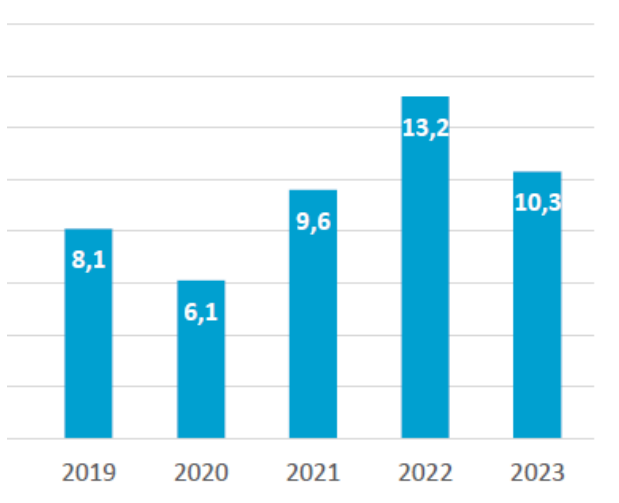
Työhyvinvointikeskustelut ovat Sataedussa keskeinen osa henkilöstöjohtamista. Vuonna 2023 toteutettiin työhyvinvointikeskustelut 2019 aloitetun toimintamallin mukaisesti. Keskusteluja käytiin vuonna 280 henkilön kanssa, joka vastaa 100 % kohdehenkilöstöä. 2022: 278 työntekijän kanssa. Tämä vastasi 100 % kohdehenkilöstöstä (2022–2020: 100 %; 2019 97,1 %).

Viimeisten vuosien aikana Sataedussa työhyvinvointi on ollut hyvällä tasolla verrattuna yleiseen opetusalan työtyytyväisyyden kehitykseen. OAJ:n joka toinen vuosi toteutettavan opetusalan työolobarometrin mukaan opetuslalla työtyytyväisyys on laskenut yleisesti Suomessa. Edellisen kerran barometri on toteutettu vuonna 2021, jolloin OAJ:n mukaan ammatillisen oppilaitosten opettajista vain noin 69 % oli tyytyväisiä työhönsä. (OAJ 2021, 32.) Vuoden 2023

barometrin tuloksia ei ole arviointikertomuksen laadintaan mennessä julkaistu.

Henkilöstöllä oli vuoden aikana sairauspoissaoloja yhteensä 3372 kalenteripäivää (2022: 4068 vuonna 2021: 3 074 pvää; 2020: 1 956 pvää, vuonna 2019: 2 263 pvää), joka on 10,3 kpv/hlö (2022: 13,2 kpv/hlö)

Terveysprosentti eli ilman sairauspoissaoloja olleiden henkilöiden osuus henkilöstömäärästä oli 39,7 % (2022: 36,7 %; 2021: 53,6 %; 2020: 58,3 %). Terveysperusteisten poissaolojen palkkakustannus oli 216 815,90 euroa (2022: 260,1 t€; 2021: 128,5 t€; 2020: 59,8 t€; 2019: 61,5 t€).

Kuvio 6. Sairauspoissaolojen kehitys vuosina 2017–2023. Sairauspoissaolot kpv / hlö.

Sairauspoissaolojen laski edellisestä vuodesta. Vuoden 2020 matalaa sairauspoissaolojen määrää voi selittää Covid19-pandemia, joka vaikutti vuonna 2020 yleisesti Suomessa sairauspoissaolojen määrään vähentävästi. (Blomberg & Jäppinen 2020, Blomberg 2021.) Terveystalon (13.2.2023) tekemän selvityksen mukaan vuonna 2022 työikäisten sairastaminen on lisääntynyt Suomessa kymmeniä prosentteja verrattaessa vuotta 2022 vuoteen 2021. Terveystalon mukaan koronavuosina 2020 ja 2021 infektioihin liittyviä poissaoloja oli maltillisesti koronarajoitusten vuoksi.

Tapaturmasta tai työmatkatapaturmasta johtuneita poissaolopäiviä sisältyi Sataedun poissaolopäiviin 7 kalenteripäivää (2022: 106 päivää; 2021: 8 pvää, 2020:

20 pvää). Turvallisuushavainnot tehtiin yhteensä 52 kpl (2022: 49kpl; 2021: 76 kpl; 2020: 39 kpl. Yleisimmin turvallisuushavainnot koskivat ajoneuvoliikennettä, liikkautta piha-alueilla sekä kiinteistö- ja paloturvallisuutta. Turvallisuushavaintojen syissä ei havaittu muutoksia 2022 vuoteen verrattuna.

Palveluiden laatu

Opiskelijatyytyväisyyttä seurataan Sataedussa vuosittain. Opiskelijapalaute oli luvussa 4 esitettyjen mittareiden perusteella hyvällä tasolla ja AMIS-loppupalautteen osalta päästiin tavoitteeseen. AMIS-loppupalautteessa jokaisen kysymysryhmän arviot olivat parantuneet hieman aiemmasta vuodesta ja olivat maan keskiarvoa paremmat. Aloituskyselyssä trendi oli maltillisesti laskeva, mutta kuitenkin pääosin edellistä vuotta vastaava ja joko maan keskiarvossa tai hieman yli.

Oppilastyytyväisyyskyselyissä opiskelijoista yli 80 % suosittelee Sataedua opiskelupaikkana ja kokonaisuutena palautteiden keskiarvo oli hyvä (4,0). Vastausprosentti kyselyssä oli 49,03 %. Huonoimmat arvot kyselyssä opiskelijat antoivat jatko-opintomahdollisuuksiin ja työllistymismahdollisuuksien tiedottamiseen liittyen. Positiivisina tekijöinä kyselyssä nousi esille koulutuksen laatu, tilat ja työvälineet sekä se ettei oppilaitoksessa havaita kiusaamista, syrjintää tai häirintää.

Palveluiden vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin vuoksi. Ammatillisen koulutuksen järjestämiseen myönnetään rahoitusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (957/2017) ja ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (682/2017) mukaan.

Koulutuksen järjestäjän osuus rahoituksesta perustuu tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritettuihin tutkintoihin, tutkinnon osien osaamispisteisiin, opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen (OKM 15.03.2024). Näitä mittareita on tarkemmin käsitelty luvussa 4.

Kuten luvusta neljä ilmenee, että Sataedu pääsi asetettuihin tavoitteisiin opiskelijavuosien osalta. Opiskelijavuosien määrä nousi edellisestä vuodesta 357 opiskelijavuotta. Vuonna 2023 2757, kuva vastaavasti 2022 opiskelijavuotia kerätyi 2 404 vuotta (2021: 2 428 v; 2020: 2 515 v).

Suoritettujen tutkintojen määrä on noussut aiemmista vuosista. Vuonna 2023 perustutkintoja suoritettiin yhteensä 1067, asetettuun tavoitteeseen ei kuitenkaan päästy (kts taulukko 2.) Vuonna 2022 tutkintoja suoritettiin 1 150 kpl (2021: 1 557 kpl; 2020: 903 kpl). Vuonna 2020 Covid19-pandemia aiheutti opintojen viivästyistä, ja tätä kurottiin umpeen vuoden 2021 aikana.

Tavoitteeseen ei myöskään päästy opiskelijoiden työllistyminen osalta, vaikka opiskelijoiden työllistymisprosentti nousi edellisvuodesta. Opiskelijoista on työllistynyt 68,3 %, vastaavasti 2022 64 % opiskelijoista oli työllistynyt vuonna 2022 (2021: 72 %; 2020: 70,8 %). Opiskelijoiden jatko-opintojen osalta tavoitteeseen ei myöskään päästy. (20203 tavoite 7 % toteuma 6,6 %) Opiskelijoiden jatko-opintojen prosentuaalinen osuus on kuitenkin noussut tasaisesti vuodesta 2020 lähtien.

Työelämäpalautteen osalta Sataedu pääsi tavoitteisiin sekä tp-ohjaajien (toteuma 4,3 tavoite 4) että työnantajien (toteuma 4,2 tavoite 4) osalta. Myös AMIS-palautteen (loppupalautteen) osalta Sataedu pääsi tavoitteeseensa toteuman ollessa 4,4 ja tavoitteen 4,2.

Strategian painopiste: Opintojen etenemistä varmistavat ohjaus- ja opetusjärjestelyt					
	2020	2021	2022	2023 TA	2023 TP
Yhteishaun kautta tulevat opiskelijat	439	365	346	420	424
Opiskelijoiden työllistyminen (%)	70,8	72,0	64,0	75	68,3
Opiskelijoiden jatko-opinnot (%)	4,9	4,8	5,9	7	6,6
Suoritettujen perustutkintojen lukumäärä	903	1016	977	1250	1067
Suoritettujen ammattitutkintojen lukumäärä	186	177	141		119
Suoritettujen erikoisammattitutkintojen lukumäärä	93	103	119		95

Tarkastuslautakunnan arvio tuloksellisuuden kehityksestä

Tuottavuuden ja taloudellisuuden näkökulmasta Sataedun vuosi oli positiivinen – kuntayhtymä teki positiivisen tuloksen, kuntayhtymän rahoitusasema on hyvä ja Sataedun oma-varaisuusaste ja suhteellinen velkautuneisuus on ollut tasaisen hyvällä tasolla jo vuosia. Tarkastuslautakunta haluaakin kiinnittää omassa arviossaan huomiota kuntayhtymän toiminnassa erityisesti työelämän laatuun, palveluiden laatuun sekä palveluiden vaikuttavuuteen.

Työelämän laatu: Henkilöstön hyvinvointi laskusuunnassa

Edellisen vuoden tapaan tarkastuslautakunta muistuttaa, ettei työhyvinvointikyselyiden hyviin tuloksiin tule tuudittautua, vaan on tärkeää panostaa henkilöstön hyvinvointiin myös jatkossa. Aiemman laskevan trendin sijasta työhyvinvointi on saatu nousemaan vuoden 2023 aikana. Lisäksi terveysperusteisten poissaolojen palkkakustannukset ovat vähentyneet edellisestä vuodesta. Työhyvinvointiin ja työyhteisön ilmapiiriin panostaminen on tarkastuslautakunnan mielestä tärkeää myös työnantajamielikuvan kannalta: hyvinvoiva henkilöstö on Sataedulle tärkeä kilpailuvaltti työmarkkinoilla.

Palveluiden vaikuttavuus: Opiskelijoilla haasteita työllistyä

Tarkastuslautakunta edellyttää, että työllistymisprosenttiin kiinnitetään jatkossa erityistä huomiota ja selvitetään tarkemmin miksi opiskelijat eivät työllisty alueella. Tämä on tärkeää vaikuttavuuden näkökulmasta: työllistymisprosentti vastaa suoraan Sataedun ydinkysymykseen ”Miksi Sataedu on olemassa?”. Sataedun opiskelijoiden työllistyminen on tärkeää niin opiskelijoiden kuin koko alueen tulevaisuuden kannalta. Lisäksi työllistymisprosentilla on suora yhteys Sataedun saaman valtionrahoituksen määrään, jolla taas on puolestaan suora yhteys palveluiden laatuun käytettävien resurssien kautta.

Palveluiden laatu: Opiskelijat tyytyväisiä palveluiden laatuun

Palveluiden laadun osalta Sataedu on saanut hyvää palautetta niin opiskelijoilta kuin työelämän edustajilta.

Hyvästä palvelun laadusta indikoi myös suoritettujen tutkintojen määrät. Suoritettujen tutkintojen lukumäärä on kasvanut yhdeksälläkymmenellä tutkinnolla edellisestä vuodesta. Lisäksi opiskelijoiden työllistyminen ja jatko-opintojen määrä olivat molemmat kasvaneet edellisestä vuodesta. Edellä mainitut antavat hyvän kuvan Sataedun tutkintojen tasosta sekä opetuksen laadusta. Opiskelijoiden eroamisastetta tai läpisyastetta ei enää esitetty vuoden 2023 tavoitteiden toteumassa.

6 Muut havainnot

Tilintarkastajan esiin nostamat havainnot ja suositukset

Tarkastuslautakunta on tehtävänsä mukaisesti tutustunut tilintarkastajan raportteihin vuosittain. Yhtymähallituksen tulisi huomioida tarkemmin sekä myös korjata raporteissa jo useampana vuonna esitetyt havainnot ja suositukset.

Tarkastuslautakunnan yhteenveto

Taloudellisesti Sataedun tilikausi 2023 oli ennakoitua positiivisempi. Ennakoitua suurempien valtionavustusten turvin kuntayhtymä teki ylijäämäisen tuloksen, eikä tilikaudella ollut merkittäviä talousarvion ylityksiä. Sataedun investointisuunnitelma myös toteutui pääosin suunnitellun mukaisesti.

Henkilöstötyytyväisyyskyselyiden tulokset ovat nousseet hieman aiemmasta, joka nähdään positiivisena muutoksena aiempaan. Hyvän tuloksen ja palveluiden laadun takaa vain motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota myös opiskelijoiden työllistymiseen. Sataedussa on panostettu viime vuosina työelämäyhteistyön kehittämiseen ja tähän on erityisen tärkeää kiinnittää huomiota myös jatkossa. Olemassa olevia työelämäsuhteita on tärkeää ylläpitää ja kehittää myös uusia yhteistyön muotoja.

Muuttuva toimintaympäristö ja yleinen taloudellinen tilanne tulee tarkastuslautakunnan arvion mukaan haastamaan myös Sataedu tulevaisuudessa. Tulevaisuudessa onkin yhä tärkeämpää panostaa ennakointiin ja toimintaympäristön analysointiin strategisten tavoitteiden asettamisessa.

Allekirjoitukset

Kari Kähkönen
puheenjohtaja

Outi Kangasniemi
varapuheenjohtaja

Reija Leivo
jäsen

Juha Hartila
jäsen

Lähteet

Blomgren, J. & Jäppinen, S. (2020) Sairauspoissaoloissa koronakevään aikana sekä nopeaa nousua että jyrkkää laskua. Kelan tutkimusblogi 25.8.2020

<https://tutkimusblogi.kela.fi/arkisto/5493>

Golnick T. & Ilves V. (OAJ) (2021) Opetusalan työolobarometri 2021.

https://www.oaj.fi/contentassets/14b569b3740b404f99026bc901ec75c7/oaj_opetusalan_tyoolo-barometri_2021.pdf

OKM. 15.03.2024 Ammatillisen koulutuksen rahoitus. Opetus- ja kulttuuriministeriön www-sivut.

<https://okm.fi/ammattillisen-koulutuksen-hallinto-ja-rahoitus>

Satakunnan koulutuskuntayhtymän henkilöstöraportit 2021, 2022 ja 2023

Satakunnan koulutuskuntayhtymän opiskelijapalautteet 2023

Satakunnan koulutuskuntayhtymän tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022

Satakunnan koulutuskuntayhtymän tilinpäätökset 2022 ja 2023

Terveystalo. 13.2.2023. Näin Suomi voi vuonna 2022: Sairauspoissaolojen määrä kasvoi runsaasti ja ne koskettivat yhä useampaa työnantajaa.

<https://news.cision.com/fi/terveystalo-oyj/r/nain-suomi-voi-vuonna-2022--sairauspoissaolojen-maara-kasvoi-runsaasti-ja-ne-koskettivat-yha-useampa,c3714698>

Vipunen.fi Ammatillisen koulutuksen opiskelijapalaute
